

ชื่อภาคนิพนธ์ : ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานสุขภาพจิตของโรงพยาบาลชุมชน
เขตการสาธารณสุขที่ 1 และ 2
ชื่อผู้เขียน : นางสาวนัยนา ธนุนาจารย์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2546

การศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานสุขภาพจิตของโรงพยาบาลชุมชน มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับผลการดำเนินงานสุขภาพจิตของโรงพยาบาลชุมชน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการดำเนินงานสุขภาพจิตกับผลการดำเนินงานสุขภาพจิตของโรงพยาบาลชุมชน 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสุขภาพจิตของโรงพยาบาลชุมชน ผู้ศึกษาได้เลือกตัวแบบ Input - Output เป็นตัวแบบหลักในการประเมินครั้งนี้ ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนนำเข้า (Input) ส่วนกระบวนการ (Process) และส่วนผลผลิต (Output)

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานด้านสุขภาพจิตในโรงพยาบาลชุมชนเขตการสาธารณสุขที่ 1 และ 2 (เฉพาะในส่วนที่โรงพยาบาลศรีธัญญารับผิดชอบ) จำนวน 111 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการดำเนินงานสุขภาพจิตของโรงพยาบาลชุมชนตามบทบาทภารกิจ 4 ด้าน พบว่า ผลการดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริม ด้านการป้องกัน ด้านบำบัดรักษาและด้านฟื้นฟูสมรรถภาพ พบว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

2. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อผลการดำเนินงานสุขภาพจิต

1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยนำเข้าที่ทำการศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสมของนโยบายความเหมาะสมของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การสนับสนุนด้านบุคลากร การสนับสนุนด้านงบประมาณ การสนับสนุนด้านอุปกรณ์-เครื่องมือเครื่องใช้ การสนับสนุน

ด้านสื่อ และเทคโนโลยี พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2) ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านกระบวนการ 5 ด้านได้แก่ ความเหมาะสมในการวางแผนการดำเนินการ ความเหมาะสมในด้านโครงสร้างขององค์กรและการมอบหมายงาน ความเหมาะสมในด้านกระบวนการทำงาน ความเหมาะสมในการอำนวยความสะดวกและประสานงาน ความเหมาะสมในการติดตามกำกับดูแล และแก้ไขปัญหา พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับระดับผลการดำเนินงานสุขภาพจิต ของโรงพยาบาลชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า และปัจจัยด้านกระบวนการ ในทุกด้านที่ศึกษา

3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านสุขภาพจิตของโรงพยาบาลชุมชน ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอ ไม่มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านสุขภาพจิต งบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหาการประสานงานทั้งในและนอกองค์กร ความไม่ชัดเจนของนโยบายสุขภาพจิต ปัญหาด้านการบริหารจัดการงานสุขภาพจิต พบว่ามีการปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง หลักเกณฑ์และเนื้อหาในการดำเนินงานและการประเมินผลงานสุขภาพจิตของแต่ละหน่วยงานส่วนใหญ่เป็นนามธรรม และไม่เป็นแนวทางเดียวกัน ผลที่ได้จากการประเมินผลไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางาน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือกรมสุขภาพจิตและโรงพยาบาลชุมชน ควรปรับปรุงทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติ ควรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสาธารณสุขให้มีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านสุขภาพแบบองค์รวม นโยบายควรมีความชัดเจนและมีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการพัฒนาองค์กรทั้งทางด้านโครงสร้างและการบริหารงาน พัฒนาการวางแผน การมอบหมายงาน การอำนวยความสะดวก การควบคุมกำกับดูแล และการประเมินผล ให้สมบูรณ์ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมเพื่อให้การดำเนินการต่างๆสามารถบรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานสูงสุด รวมทั้งพัฒนาหน่วยบริการเครือข่าย เพื่อให้สามารถสนับสนุนบริการสุขภาพจิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Title of Research Paper : Factors Affecting the Implementation of the Mental Health Project of Community Hospitals in Public Health Area 1 and 2

Author : Miss Naiyana Thanunajarn

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2003

The three major objectives of the survey were as follows: 1) to find out the outcome of the implementation of the mental health project of the community hospitals, 2) to identify the factors affecting the project implementation, 3) to point out the problems and obstacles of the project implementation. The Input-output model was used as a basis for the evaluation. The model consisted of input, process and output.

A questionnaire was used to collect the data from 111 public health officials working in the mental health project at community hospitals in Public Health Area 1 and 2 (only under the responsibility of Srithanya Hospital). Percentage, mean and Pearson's Correlation were used to analyze the data.

The findings were summed up as follows:

1. The output of the implementation of each of the fore area aspects of the mental health project was found to be moderate. These aspects were promotion, prevention, treatment, and rehabilitation. Therefore. the overall outcome was found to be moderate.

2. Factors affecting the project implementation.

1) Input The six aspects studied were appropriateness of the policy, of the assigned mission, of personnel support, of budget support, of equipment and facility support, and of media and technology support. All these aspects were found to be moderately appropriate.

2) Process The five aspects studied were appropriateness of planning, of the organizational structure and assigned mission, of work procedures, of direction and coordination, of overseeing , follow-up and problem-solving. All these aspects were found to be moderately appropriate.

3) The factors found to have a significantly positive relationship with the project implementation at the 0.01 level were all the aspects of the input and the process.

3. Work problems and obstacles. The personnel was not adequate. There were no experts in mental health. There was not enough budget. There was a problem of coordination both within the organization and with other organizations. The policy was not clear. There was no continuity of the management and administration. The criteria and methods of implementation and work evaluation in each work unit were still abstract and did not go in the same direction. The results of the evaluation were not used to develop the work.

It was recommended that the Mental Health Department and Community hospitals revise its policy and implementation. The potential ability of the public health personnel should be developed so that they will have a good knowledge of mental health and integrated work skills. The policy should be clearly stated and should be put into practice. The organizational administration and management should be improved in terms of structure and administration, development of planning, assignment directing the work, overseeing and evaluation. The policy should be materialized to achieve the objectives with focus on work efficiency and effectiveness. The service network should be established to support the mental health services.